

УДК 343.123.12
DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-306-312

Світлана ШАЛГУНОВА[©]
кандидат
юридичних наук,
доцент

Гліб БАРАБАШ[©]
викладач

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ПРАВООХОРОННА СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Здійснено аналіз нормативно-правової бази та загальних принципів роботи правоохоронної системи Великобританії. Визначено основні напрями діяльності правоохоронних органів Великобританії, попередження ними злочинності та налагодження системи роботи органів поліції для забезпечення максимально безпечних умов життєдіяльності кожної особи, розглянуто політику і стратегію боротьби зі злочинністю, стратегію, форми і методи діяльності поліції, взаємовідносини поліції з іншими державними органами. Визначено повноваження та компетенцію МВС Великобританії, і міністра внутрішніх справ. Досліджені головні функції поліції Великобританії: загальна охорона громадського порядку і безпеки; розслідування злочинів; виявлення і затримання злочинців; захист життя і власності громадян; виявлення викраденого майна; регулювання і контроль вуличного руху; участь в організації цивільної оборони; попередження і припинення злочинів; контроль за іноземцями. Висвітлено проблеми економічної злочинності і організованої злочинної діяльності в Великобританії таких як: злочини, пов'язані з порушеннями правил вільної конкуренції; шахрайство з депозитними капіталами, які заподіюють шкоду кредиторам; правопорушення, що посягають на права споживачів (шахрайства в торгівлі, в області виробництва товарів і надання послуг споживачам); злочини проти державної фінансової системи; комерційні хабарі; комп'ютерні злочини (акти вандалізму, крадіжки комп'ютерної інформації, викрадення за допомогою технічних пристроїв).

Розглянуто особливості роботи, повноваження та Національної Слідчої Служби (НСС) у складі МВС Великобританії, її взаємодія з іншим структурними підрозділами поліції. Розглянуто правову базу діяльності поліції і боротьби з кримінальною злочинністю. Досліджено питання регулювання проходження поліцейської служби.

Ключові слова: правоохоронні органи, поліція, поліцейська система, громадський порядок, громадська безпека, Великобританія.

Постановка проблеми. Завдання комплексного наукового дослідження системи поліцейських органів та світових стандартів їх діяльності актуалізується і у зв'язку з тим, що законодавче закріплення питань діяльності поліції в національному законодавстві перебуває тільки на етапі реформування. В Україні тривалий час здійснюється реформування правоохоронної системи і органів поліції зокрема, але вітчизняний законодавець ніяк не може визначитися, за якою моделлю будувати систему органів поліції. За 30 років незалежності побудувати струнку та ефективну систему протидії злочинності та оборони прав і свобод громадян органами поліції. Чинним Законом України «Про Національну поліцію» законодавчо визначені принципи, засади, якими необхідно керуватися при визначенні всіх форм діяльності органів поліції. Нами

© С. Шалгунова, 2022
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6816-6056>
sv.shalg@gmail.com

© Г. Барабаш, 2022
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1820-017X>
voron1206@gmail.com

проаналізовано діяльність поліції Великобританії з метою визначення найбільш ефективних форм та прийомів в її діяльності, що можуть бути використані в сучасних умовах в Україні.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Аналіз правоохоронної системи Великої Британії здійснено такими науковцями, як Н. Капітонова, Н. Матюхіна, М. Плутагін, І. Святокум та ін. У їхніх роботах було проаналізовано адміністративну структуру та повноваження підрозділів поліції Великобританії, при цьому не досліджено можливість використання досвіду поліції Великобританії в Україні.

Мета статті передбачає аналіз та узагальнення матеріалу щодо структури та діяльності поліції Німеччини відносно використання досвід її діяльності в Україні.

Вклад основного матеріалу. Поліцейська система Великобританії належить до так званих напівцентралізованих систем, в яких повноваження загальнодержавних органів поліцейського управління щодо територіальних поліцейських формувань обмежені контролем за призначенням керівних посадових осіб, частковою системою їх бюджетного фінансування, визначеними лише загальними правилами організації і несення служби та іншими факторами. Поліція Великобританії представляє ряд великих територіальних формувань, які формально підпорядковані місцевій владі, але в кінцевому рахунку знаходяться під контролем Міністра внутрішніх справ (в Англії та Вельсі), державного міністра у справах Шотландії і начальника Управління поліції Північної Ірландії.

Також МВС складає висновки щодо проектів змін у кримінальному законодавстві. МВС забезпечує контроль за перебуванням у країні іноземців та їх натуралізацію; за зберіганням і використанням вибухових, запальних та отруйних речовин; видає дозволи на торгівлю алкоголем, придбання вогнепальної зброї. Особливою функцією міністерства є інспекція поліцейських формувань країни, яку здійснює Інспекторат МВС. Посадові особи, що входять до інспекції, офіційно іменуються королівськими інспекторами.

У Положенні, що передбачає обов'язки Міністра внутрішніх справ, також йдеться про те, що він несе спільну відповідальність за забезпечення ефективності діяльності поліції. Він також має право фінансового забезпечення або сприяння у забезпеченні діяльності «загальних поліцейських служб», які фінансуються на національному рівні. Багато із тих, хто зайнятий у сфері (системі) цих служб, є чиновниками, відрядженими з поліцейських формувань. Їх загальна чисельність перевищує 1800 осіб. МВС різними шляхами сприяє закріпленню співпраці і обміну консультаціями між різними поліцейськими органами. Пов'язані з поліцією питання обговорюються між представниками місцевої та центральної поліцейської влади.

Міністр внутрішніх справ підпорядковується Парламенту, несе відповідальність за забезпечення законодавчих рамок, в межах яких діє поліція, включаючи видання відомчих нормативних актів (різних постанов і розпоряджень), що стосуються таких питань, як умови проходження служби, злиття (укрупнення) поліцейських формувань. Міністр внутрішніх справ за допомогою штату інспекторів, призначених верховною владою (королевою), що складаються з колишніх старших чиновників поліції, контролює і визначає ступінь ефективності кожного поліцейського формування. У разі позитивної оцінки його роботи він надає фінансову субсидію, складову більше половини бюджету цього формування. Право Міністра внутрішніх справ давати санкцію на відмову в наданні субсидії дозволяє йому робити істотний вплив на загальну ефективність поліції. Інспектори виконують в основному консультативну та дорадчу роль, критично вивчаючи і перевіряючи практичну діяльність поліції.

Однією з особливостей поліцейської системи Великобританії є наявність у структурі управління територіальними формуваннями поліції поліцейської адміністрації. У кожному районі Англії та Вельсу (графства, міста) є орган управління поліцією, який є формою демократичної участі в забезпеченні охорони громадського порядку на місцевому рівні. Дві третини членів поліцейської адміністрації складають члени муніципальної ради або ради графства, тобто представники органів місцевої влади даного поліцейського району. Одна третина є світовими судьями, що обираються магістратами, які засідають у судах нижчої інстанції даного району.

Поліцейська влада району обслуговування несе відповідальність за забезпечення ефективної діяльності поліцейських сил. Начальник поліцейського формування

відповідальний перед нею за керівництво і контроль за діяльністю поліції та дотримання законності. Поліцейська влада забезпечує свій персонал приміщеннями, обладнанням (технікою), транспортними засобами тощо. Старший поліцейський начальник повинен обґрунтувати перед вищою інстанцією необхідність задоволення конкретних запитів поліції. У той же час забезпечення поліції приміщеннями і обладнанням обумовлено постановами, прийнятими МВС, і санкціонується центральним урядом.

Поліцейська влада призначає старших чиновників на посаду начальника поліції, заступника начальника поліції і помічника начальника поліції за умови схвалення Міністром внутрішніх справ. Такий порядок, як правило, дає поліцейській адміністрації великий вибір. Поліцейська влада бере на себе витрати на утримання поліції, частина яких покривається за рахунок дотації від центрального уряду – МВС (вона становить 51 % за винятком Лондона, де дотація столичної поліції досягає 52 % внаслідок додаткових асигнувань на потреби поліції) [1]. Інша частина витрат на поліцію оплачується місцевою владою району поліцейського обслуговування. У той же час органи місцевої влади отримують від центрального уряду додаткові суми на оплату витрат поліцейських служб, які вирішують загальнонаціональні завдання (загальні поліцейські служби). Розмір дотації залежить від різних факторів, включаючи доходи від справляння податків і зборів. Практично загальні витрати центрального уряду на забезпечення охорони громадського порядку складають фактично не 51 %, а близько 80 % від загальної суми витрат [2, с. 28-29].

Окремі поліцейські формування отримують фінансові дотації від Столичної лондонської поліції, а не з бюджету МВС. Деякі поліцейські служби кооперуються між собою для створення регіональних загонів по боротьбі зі злочинністю та регіональних інформаційно-розвідувальних підрозділів. Фінансування цих служб здійснюється поліцейськими формуваннями спільно.

Межі районів поліцейського обслуговування узгоджуються з районами, підвідомчими органами місцевої влади, багато з яких з роками були об'єднані або укріплені з тим, щоб забезпечити ефективну діяльність з охорони громадського порядку. Питання про розмір району обслуговування кожного поліцейського формування і про взаємини з місцевою владою, до відання яких воно відноситься, не було обумовлено в нормативних документах центральної влади. Воно залежить від багатьох чинників – від організаційної структури місцевої влади, від специфіки місцевих умов, першочергових завдань в галузі охорони громадського порядку, традицій і прагматичного підходу МВС до забезпечення ефективності поліцейського обслуговування. Пропозиція про об'єднання поліцейських формувань може виходити від керівництва поліцейських формувань і може бути схвалена і втілена в життя Міністром внутрішніх справ. Розпорядження про об'єднання поліцейських формувань може віддати тільки Міністр внутрішніх справ. Поліцейські формування в інтересах справи можуть встановлювати між собою співпрацю у вирішенні деяких проблем, зберігаючи при цьому самостійність в організаційному відношенні. Міністр внутрішніх справ, зі свого боку, може вимагати від поліцейських формувань встановлення між ними співпраці в інтересах справи. Це співпраця пов'язана з такими питаннями, як поділ відповідальності за організацію навчання і за здійснення деяких оперативних заходів.

Особовий склад поліції Англії і Уельсу налічував у 2001 році 127 231 кадрових співробітників (що мають спеціальні звання). Чисельність цивільного персоналу в 43 поліцейських формуваннях Англії і Уельсу налічувала в 2001 році 55 856 службовців. Така кількість персоналу збереглася і до цього часу. До числа особливостей британської поліцейської системи відноситься і наявність у кожному поліцейському формуванні (графств, міст) так званої Спеціальної поліції – допоміжного підрозділу поліцейських добровольців. У цьому підрозділі служать у вільний від основної роботи час громадяни – добровольці. Спеціальні поліцейські (констеблі) під час служби наділені всіма повноваженнями регулярної поліції в межах свого району служби і виконують звичайні поліцейські обов'язки, коли це необхідно. У разі надзвичайних обставин вони можуть залучатися на постійну службу для вирішення завдань, які можуть виконувати тільки вони. У спеціальній поліції Англії і Уельсу в середині 90-х років нараховувалося 20 566 спеціальних констеблів.

Важливу роль у діяльності британської поліцейської системи на загальнонаціональному рівні грає Поліцейська консультативна рада – консультаційний орган, який би розглядав всі питання поліцейської служби. Цю раду очолює Міністр внутрішніх справ. Комітет загальних поліцейських служб об'єднує представників МВС і

органів місцевої влади, консультантів і дослідників Асоціації старших поліцейських чиновників (штатний консультативний орган) і виносить рішення щодо фінансових коштів, що виділяються загальним поліцейським службам внутрішніх справ.

Згідно закону, поліцейські формування зобов'язані створювати консультаційні центри для громадськості і окремих громадян. Ці центри повинні представляти громадськості відомості про ті труднощі, з якими стикається поліція при несенні служби з охорони громадського порядку.

У практичній роботі, поліцейські формування Англії і Уельсу приділяють багато уваги співробітництву з місцевими органами соцзабезпечення, житлово-комунального господарства, народної освіти і плановими органами. Така співпраця сприяє виробленню стратегічної лінії в боротьбі зі злочинністю та конкретних проектів по її здійсненню. В системі поліцейських органів Великобританії загальні поліцейські служби поділяються на три основні групи: навчально-підготовча; науково-технічна; збору і поширення спеціальної інформації. Місцеві поліцейські формування і мають свої власні навчальні центри, де вони займаються підготовкою новобранців (виняток становить Столична лондонська поліція). Це здійснюється на регіональному рівні.

Центральний навчальний центр розробляє програми, які передбачають спеціальні види підготовки поліцейських. Частина навчально-тренувальних програм розробляється практично на будь-якому рівні поліцейської системи.

МВС оплачує зміст загальних поліцейських служб (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розмежування відповідальності місцевої поліцейської влади (органи управління поліцією) і МВС

Місцева поліцейська влада	МВС
Містить відповідне і ефективне поліцейське формування.	Виплачує дотацію центрального уряду, якщо поліцейське формування оцінено як ефективне.
Визначає необхідну кількість поліцейських всіх рангів.	Схвалює штатні розписи.
Забезпечує будівлями, обладнанням і т.ін.	Здійснює контроль за цими будівлями і обладнанням.
Призначає старших поліцейських начальників (Головних констеблів – начальників поліцейських формувань, їх заступників і помічників).	Міністр внутрішніх справ повинен схвалити ці призначення.
Оплачує зміст поліції (отримує від центрального уряду дотацію в 51% бюджету поліцейського формування)	Виплачує дотацію (51%) поліцейським формуванням.
	Готує розпорядження з питань змісту поліцейської служби і т.п.
	Сприяє підвищенню ефективності поліцейської діяльності.
	Забезпечує діяльність спільних поліцейських служб.
	Заохочує взаємодію та обмін інформацією між поліцейськими формуваннями.

Кожне поліцейське формування складається з наступних служб: розслідування кримінальних злочинів; охорони громадського порядку; контролю за дорожнім рухом; боротьби з тероризмом. У складі поліцейських формувань можуть діяти й інші підрозділи, наприклад: адміністративно-організаційний відділ (відає адміністративними питаннями, фінансами, грошовим утриманням поліцейських і т.п.); відділ із розгляду скарг і нагляду за дотриманням службової дисципліни; відділ кадрів; інформаційний відділ; відділ профілактики правопорушень; спеціальний відділ. Відповідно до думки британських правознавців, фундаментальними функціями поліції є: 1) захист життя і майна громадян, що передбачає і попередження злочинів; 2) підтримка правопорядку; 3) виявлення злочинів і переслідування правопорушень. При цьому виявлення злочинів саме по собі попереджає злочинність.

Головними функціями поліції Великобританії є: загальна охорона громадського

порядку і безпеки; розслідування злочинів; виявлення і затримання злочинців; захист життя і майна громадян; виявлення викраденого майна; регулювання і контроль вуличного руху; участь в організації цивільної оборони; попередження і припинення злочинів; контроль за іноземцями (див. табл. 2).

Таблиця 2

Основні організаційно-структурні підрозділи управління поліції графств і їх функції

Підрозділи	Функції
Адміністративно-організаційний департамент	Загальні питання управління, в т.ч. набір кадрів, поліцейські будівлі, уніформа, майно, житлові приміщення, бухгалтерія, архіви і реєстрація, підготовка кадрів та ін.
Департамент розслідування кримінальних злочинів	Адміністративний і оперативний контроль за роботою детективів департаменту, включаючи питання їх підготовки, дактилоскопічної секції, підрозділи ідентифікації, за профілактичною роботою в усіх її аспектах, за роботою підрозділів фотографування, службових собак, картотеками, а також за зв'язками і взаємодією з черговими групами карного розшуку, лабораторіями судової медицини та патології, вогнепальної зброї, підрозділом у справах іноземців та ін.
Департамент дорожнього руху, транспорту і зв'язку	Відає патрулями дорожньої поліції, контролюючими дотримання правил дорожнього руху, що запобігають ДТП, а також поліцейською зв'язком і транспортом та ін.

Проблеми економічної злочинності і організованої злочинної діяльності є в Великобританії предметом постійного і пильного розгляду. До найбільш поширених і серйозних економічних злочинів тут відносять: злочини, пов'язані з порушеннями правил вільної конкуренції (змова про фіксування цін, зловживання переважаючою позицією на ринку, промислове шпигунство); шахрайство з депозитними капіталами, які заподіюють шкоду кредиторам, гарантів і т.п. (помилкове банкрутство, шахрайство з субсидіями і балансовими відомствами); правопорушення, що посягають на права споживачів (шахрайства в торгівлі, в області виробництва товарів і надання послуг споживачам); злочини проти державної фінансової системи (ухилення від сплати податків); комерційні хабарі; комп'ютерні злочини (акти вандалізму, крадіжки комп'ютерної інформації, розкрадання за допомогою ЕОМ).

Звертає на себе увагу зростання економічних шахрайств, які при порівняно невеликому ризику призводять до великомасштабного збагачення, особливо коли в якості предмета посягання виступають банки або інвестиційні компанії. З метою підвищення ефективності діяльності британської поліції у сфері боротьби з економічною злочинністю в 2000 році апаратом Кабінету міністрів країни була підготовлена доповідь «Ліквідація доходів, здобутих злочинним шляхом». Як підкреслюють інформаційні джерела, проблеми конфіскації злочинних доходів у Великобританії приділяється серйозна увага. Відповідно до думки поліцейських-практиків, конфіскація великих грошових коштів і майна, отриманих злочинним шляхом, є стримуваним засобом і серйозним покаранням, часто страшнішим, ніж позбавлення волі.

У 2001 році в розвиток положень згаданої доповіді був підготовлений закон про створення управління по виявленню злочинних фінансових вкладів – CARA. Передбачалося, що управління буде створюватися протягом трьох років, а його бюджет складе 54 млн. фунтів стерлінгів. Головна функція управління полягає у виявленні і конфіскації фінансових вкладів злочинців. Схема дії управління буде здійснюватися у випадках, коли виявлення злочинних вкладів у порядку кримінального судочинства виявляється неможливим. Поряд із поліцейськими відомствами, що діють у рамках відокремлених територій у складі Міністерства внутрішніх справ в Великобританії діє Національна Слідча Служба (НСС), яка розслідує широкий спектр злочинів, в тому числі, пов'язаних з неповерненням зібраних сум ПДВ, фальсифікацією документів, помилкових банкрутств, злочинів при торгівлі вживаними товарами, злитками, комп'ютерною технікою.

Група з економічних злочинів Національної Слідчої Служби займається розслідуваннями злочинної діяльності щодо несплати податків в нічних клубах порнографічного сектора індустрії розваг. Особливі зусилля спрямовані на боротьбу з підприємствами, які систематично порушують акцизний режим, особливо, з

незаконними напрямками алкогольної і тютюнової продукції на внутрішньому ринку.

Слідчі НСС Великобританії працюють у ключових європейських столицях, так як економічні злочини часто носять загальноєвропейський характер. Національна Слідча Служба виступає в ролі лідера у справі зближення митниці та слідчих поліції з метою обміну досвідом і об'єднання сил. НСС розслідує також злочини, пов'язані з порушеннями спільної сільськогосподарської політики, по котрим вдаються до жорстких заходів, в тому числі, і щодо громадян Великобританії, які вчиняють злочини в інших країнах Європейського Союзу [5].

Національна Слідча Служба прагне використовувати фінансові розслідування не тільки для розкриття протизаконної діяльності, але і виявлення майна, отриманого злочинним шляхом, для його конфіскації.

Група розслідування фінансових злочинів в НСС отримала міжнародну популярність і має високу репутацію. Багато з розроблених нею методів виявлення і розкриття економічних злочинів використовуються в інших державах. У 1987 році після прийняття Закону про кримінальне судочинство в країні було утворено Управління по боротьбі з особливо небезпечними видами економічної злочинності. До головних завдань даного спеціального органу належать: розробка методик розслідування складних економічних злочинів; організація збору та обміну інформацією про злочинну діяльність в кредитно-фінансовій сфері; розподіл і координація наявних сил і ресурсів; вжиття заходів, що прискорюють розслідування, і проведення заходів кримінального судочинства; повторне розслідування по складних випадках; документування доказів перед передачею справи в суд.

Висновки. На наш погляд, досвід побудови та діяльності поліцейської системи Великобританії не доцільно використовувати в Україні. Ми вважаємо, що система органів поліції Великобританії, у порівнянні з системою МВС України, є не настільки досконалою, як національна. Крім того, відсутність чітко налагодженої системи управління та фінансування органів поліції, повинна будуватися на засадах центрального керівництва системою коштів, що виділяються на діяльність поліції, що буде забезпечувати і контроль їх витрат.

Список використаних джерел

1. Law Enforcement Statistics / U. S. Department of Justice URL : <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/lawenf.htm>
2. Законодавство Великобританії про правоохоронну та поліцейську діяльність / Офіційний сайт Уряду Великобританії. URL: www.mod.uk.
3. Статистичні відомості про кількість кримінальних проваджень та руху по них за 2013-2015 роки. URL : <http://gp.gov.ua>.
4. Alin-Andrei Tudorică. Modern aspects of crime prevention. *Philosophy, economics and law review*. Volume 1. 2021. С. 134–139.
5. Шаблюстий В. В. Удосконалення кримінально-правового забезпечення поліцейської діяльності в Україні. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 112–115.
6. Fomenko A., Sydorov O., Marchenko E., Zhuravlov D. International regime of counteraction to laundering of proceeds of crime and financing of terrorism: Two vectors of evolution. *Economic Annals – XXI*. 2020. Volume 1881. Issue 1-2. p. 28–43.

Надійшла до редакції 09.03.2022

References

1. Law Enforcement Statistics / U. S. Department of Justice. URL : <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/lawenf.htm>.
2. Zakonodavstvo Velykobrytanii pro pravoohoronnu ta politseisku diialnist [2. UK law enforcement and policing legislation] / Ofitsiinyi sait Uriadu Velykobrytanii. URL : www.mod.uk
3. Statystychni vidomosti pro kilnist kryminalnykh provadzhen ta rukhu po nykh za 2013-2015 roky [Statistical data on the number of criminal proceedings and movements in them for 2013-2015]. URL : <http://gp.gov.ua>.
4. Tudorică A.-A. (2021). Modern aspects of crime prevention. *Philosophy, Economics and Law Review*. Vol, 1, pp. 134–139.
5. Shablysty, V. V. (2016) Udoskonalennya kryminal'no-pravovoho zabezpechennya politseys'koyi diyal'nosti v Ukraini [Improving the criminal law support of policing in Ukraine]. *Visnyk kryminal'noho sudochynstva*. № 3, pp. 112–115. [in Ukr.].
6. Fomenko, A., Sydorov, O., Marchenko, E., Zhuravlov, D. (2020) International regime of counteraction to laundering of proceeds of crime and financing of terrorism: Two vectors of evolution. *Economic Annals – XXI*. Vol. 1881, issue 1-2, pp. 28–43.

ABSTRACT

Svitlana Shalhunova, Glib Barabash. The British law enforcement system and its regulatory framework. The article deals with analysis of the legal framework and general principles of the British law enforcement system. The authors has described the main activities of the British law enforcement agencies, prevention of crime by them and the establishment of a system of police to ensure the safest living conditions of each person, policy and strategy to combat crime, strategy, forms and methods of policing, police relations with other government agencies. The powers and competence of the Ministry of Internal Affairs and the Minister of the Interior of Great Britain have been determined. The main functions of the British police have been studied: general protection of public order and security; crime investigation; detection and detention of suspects; protection of citizens' life and property; detection of stolen property; regulation and control of traffic; participation in the organization of civil defense; prevention and cessation of crimes; control over foreigners.

The problems of economic crime and organized crime in the UK have been covered, such as: crimes related to violations of the rules of free competition; fraud with deposit capital, which harms creditors; offenses that infringe on the consumers' rights (fraud in trade, in the production of goods and services to consumers); crimes against the national financial system; commercial bribes; computer crimes (acts of vandalism, theft of computer information, theft with the help of technical devices).

Features of work, powers and the National Investigation Service (NSS) within the Ministry of Internal Affairs of Great Britain, its interaction with other structural units of the police have been considered. The legal basis of police activity and combatting crime has been considered. The issue of regulating the promotion in the police has been studied.

Keywords: law enforcement agencies, police, police system, public order, public safety, Great Britain.

УДК 342.951: 351.85

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-312-318

Микола РЕПАН[©]
викладач
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

Лариса ПАНЧЕНКО[©]
викладач
(Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Дніпро, Україна)

СПІВІДНОШЕННЯ ГЕНДЕРНО-ЗУМОВЛЕНОГО ТА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ПОНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ЗАКОНОДАВСТВА

Здійснено загальний огляд міжнародного та українського законодавства, виявлено прогалини офіційного тлумачення поняття гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі). Зазначено, що гендерно-зумовлене насильство є одним з найбільш серйозних порушень прав людини і громадянина. Наведено різні підходи вчених до визначення означених понять, визначено основні їх види. Розглянуто останні зміни законодавства України щодо посилення юридичної відповідальності за прояви гендерно-зумовленого насильства та домашнього насильства. Виявлено, що домашнє насильство є видом гендерно-зумовленого насильства (насильства за ознакою статі), а не окремим видом насильства.

Запропоновано доповнити Кодекс України про Адміністративні правопорушення (КУпАП) статтю 173⁻⁵ та виокремити гендерно-зумовлене насильство в окрему статтю і призначити за неї окремий вид відповідальності.

Ключові слова: насильство, домашнє насильство, гендер, гендерно-зумовлене насильство.

Постановка проблеми. Гендерно-зумовлене насильство (насильство за ознакою

© М. Репан, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9251-0961>

berezan002@ukr.net

© Л. Панченко, 2022

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0003-1086-6812>

lpantschenko@ukr.net